Yargıtay 11. CD E.2023/4260 K.2026/7988 (16.09.2026)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Ceza Dairesi 2023/4260 E. , 2026/7988 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Ceza Dairesi

SAYISI : 2022/856 E., 2022/3036 K.

SUÇ : Özel belgede sahtecilik

HÜKÜM : Beraat

TEBLİĞNAME GÖRÜŞÜ : Onama

İlk Derece Mahkemesince verilen hükme yönelik istinaf incelemesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen kararın temyiz edilebilir olduğu, temyiz edenin hükmü temyize hak ve yetkisinin bulunduğu, temyiz isteminin süresinde olduğu, temyiz dilekçesinde temyiz sebeplerine yer verildiği, temyiz isteminin reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı yapılan ön inceleme neticesinde tespit edilmekle, gereği düşünüldü:

I. HUKUKİ SÜREÇ

A. İlk Derece

Bodrum 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 28.12.2021 tarihli ve 2019/605 Esas, 2021/756 Karar sayılı kararı ile; sanığın özel belgede sahtecilik suçundan 5237 sayılı Kanun'un 207 nci maddesinin birinci fıkrası, 62... üncü maddeleri uyarınca 1 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hak yoksunluğuna karar verilmiştir.

B. İstinaf

İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 22. Ceza Dairesinin 22.11.2022 tarihli ve 2022/856 Esas, 2022/3036 Karar sayılı kararı ile sanık hakkında İlk Derece Mahkemesince özel belgede sahtecilik suçundan kurulan mahkûmiyet hükmünün kaldırarak sanığın özel belgede sahtecilik suçundan 5271 sayılı Kanun'un 223 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi uyarınca beraatine dair 5271 sayılı Kanun'un 303 üncü maddesinin birinci fıkrası ve 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca hükmün düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

II. TEMYİZ

A.Temyiz Sebepleri

Katılan vekilinin temyiz isteği; sanığın atılı suçu işlediğine dair ikrarının ve delillerin bulunduğuna, suçun maddi ve manevi unsurları ile sübut bulduğuna ilişkindir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Sanık hakkında, İlk Derece Mahkemesince özel belgede sahtecilik suçundan kurulan mahkûmiyet hükmüne yönelik istinaf başvurusu üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince duruşma açılmaksızın 5271 sayılı Kanun'un 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi delâletiyle aynı Kanun'un 303 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca beraat kararı verilmiş ise de; mevcut delillerin yeniden değerlendirilmesi suretiyle yeni bir hüküm kurulup İlk Derece Mahkemesinin olaya ilişkin kabulünden farklı olarak beraat kararı verilmesinin, 5271 sayılı Kanun'un 303 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına girmediği ve bu hususa ilişkin değerlendirmenin aynı Kanun'un 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre duruşma açılarak ve taraflar da çağrılarak

delillerin değerlendirilmesi sonucunda anılan Kanun maddesinin ikinci fıkrasına göre yeniden hüküm kurulması suretiyle yapılabileceği gözetilmeden, duruşma açılmaksızın dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda sanığın beraatine karar verilmesi, hukuka aykırı bulunmuştur.

IV. KARAR

Gerekçe bölümünde açıklanan nedenle, katılan vekilinin temyiz istemi yerinde görüldüğünden diğer yönleri incelenmeyen İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 22. Ceza Dairesinin 22.11.2022 tarihli ve 2022/856 Esas, 2022/3036 Karar sayılı kararının 5271 sayılı Kanun'un 302 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, Tebliğname'ye aykırı olarak, üye ...'un karşı oyu ve oy çokluğuyla BOZULMASINA,

Dava dosyasının, 5271 sayılı Kanun'un 304 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi uyarınca İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 22. Ceza Dairesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 16.09.2026 tarihinde karar verildi.

KARŞI OY

Sayın çoğunluğun "Sanık hakkında, İlk Derece Mahkemesince özel belgede sahtecilik suçundan kurulan mahkumiyet hükmüne yönelik istinaf başvurusu üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince duruşma açılmaksızın 5271 sayılı Kanun'un 280/1-a. maddesi delâletiyle aynı Kanun'un 303/1-a. maddesi uyarınca beraat kararı verilmiş ise de; mevcut delillerin yeniden değerlendirilmesi suretiyle yeni bir hüküm kurulup İlk Derece Mahkemesinin olaya ilişkin kabulünden farklı olarak beraat kararı verilmesinin, 5271 sayılı Kanun'un 303/1-a. maddesi kapsamına girmediği ve bu hususa ilişkin değerlendirmenin aynı Kanun'un 280/1-g. maddesine göre duruşma açılarak ve taraflar da çağrılarak delillerin değerlendirilmesi sonucunda anılan Kanun maddesinin ikinci fıkrasına göre yeniden hüküm kurulması suretiyle yapılabileceği gözetilmeden, duruşma açılmaksızın dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda sanığın beraatine karar verilmesinin hukuka aykırı bulunduğu " şeklindeki görüşüne aşağıdaki nedenlerle karşıyım.

5271 sayılı CMK'nın 280/1-a maddesi, Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairelerine, ilk derece mahkemesi kararlarında tespit ettikleri ve 303. maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde yer alan ihlalleri duruşma açmaksızın dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucunda giderebilme ve sonrasında düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verme yetkisi vermiştir.

Çözümlenmesi gereken sorun CMK'nın 303/1-a maddesinde yer verilen "Olayın daha ziyade aydınlanması gerekmeden beraate" ibaresinin neyi ifade ettiği ve İstinaf incelemesi sırasında dosya üzerinde "delil değerlendirilmesi yapılıp yapılamayacağı" na ilişkindir.

CMK'nın 303/1-a maddesinde olayın daha ziyade aydınlanması gerekmeden beraate karar verilebilmesi için herhangi bir koşul öne sürülmemiştir. Kanun koyucu bir koşul öngörmediğine göre dosyayı inceleyen Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri dosyada mevcut bilgi ve belgeler ışığında, başkaca bir araştırmaya ihtiyaç duymadan dosyadaki delillere, belgelere, savunma ve iddialara göre oluşan kanaati doğrultusunda beraat kararı verebilecektir.

Yasa metninde delil değerlendirmesi ve tartışması yapılmasına engel bir ibare ve ima da yoktur. Yasa metni yorum ve takdire muhtaç olmayıp aksine çok nettir. Bu nedenle Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairelerinin, ilk derece mahkemesince yapılan yargılamada, toplanan delillerde ve yapılan işlemlerde bir eksiklik olmadığına, başkaca bir araştırmaya ihtiyaç bulunmadığına karar verdikten sonra dosya üzerinde inceleme yaparak CMK'nın 280-1-a ve 303/1-a maddeleri uyarınca beraat kararı vermesinde hukuka aykırı bir yön yoktur. Kanun hükmü açık olup eğer yorumlanacaksa da kanun koyucunun iradesine uygun

olarak ve amaçsal yorumlanması gerekmektedir. Zira Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairelerinin yaptığı incelemeye konu dava dosyalarında sanığın savunmasının alınmamış, taraf beyanlarının tespit edilmemiş ve toplanması gereken tüm delillerin toplanmamış olması durumunda duruşma açılmasına, açılan duruşma sonucunda istinaf başvurusunun esastan reddine, istinaf başvurusunun düzeltilerek esastan reddine, ilk derece mahkemesi hükmü kaldırılarak yeniden hüküm kurulmasına (istinaf başvurusunun düzeltilerek esastan reddine) ya da yasal olanak bulunduğu hallerde hükmün bozulmasına karar verilmektedir.

CMK'nın 303/1-a maddesinde yer verilen "olayın daha ziyade aydınlanması gerekmeden beraate" ibaresini “derhal beraat kararı verilmesi halleri” ile sınırlandırmak da kanun koyucunun iradesine aykırı olacaktır. Çünkü yasa metninde böyle sınırlamaya yer verilmemiştir. Yasamıza göre derhal beraat kararı verilmesi halleri sadece duruşmaya gelmeyen sanığın yokluğunda CMK'nın 193/2. fıkrası uyarınca verilecek kararlara ilişkin olup, CMK'nın 280-1-a ve 303/1-a maddeleri ile bir ilgisi de yoktur.

Yargıtay kararları ve doktrinde de belirtildiği üzere hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun reddi; özü itibariyle uyuşmazlık hakkında maddi ve hukuki yönlerin tekrar ele alınarak yeni bir karar verilmesi anlamına gelmektedir. İstinaf kanun yolu incelemesinde asıl olan bozma yerine kararın düzeltilmesidir. Düzeltme ya dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda ya da açılacak duruşma sonucunda verilecek kararla olmaktadır. Bu şekilde düzeltilen karar, bir bütün olarak yeni bir karar olmayıp ilk derece mahkemesi kararında tespit olunan maddi ve/veya hukuki meseleye ilişkin hataların düzeltilmesi sonucunda ortaya çıkan ve ilk derece mahkemesi kararı üzerine bina edilen kısmi bir hükümdür. Keza Bölge Adliye Mahkemelerince CMK'nın 280/1-a ve 303/1-a maddelerine dayanılarak verilen kararlar da ilk derece mahkemesi kararı üzerine bina edilen bir hükümdür.

Bu bağlamda; CMK'nın 303/1-a maddesinde yer verilen "olayın daha ziyade aydınlanması gerekmeden beraate" ibaresini "derhal beraat kararı verilmesi" halleri ile sınırlandırdığımızda kişilerin biran önce beraat etme hakkı ihlal edildiği gibi gereksiz birçok yargılama gideri de oluşacaktır.

CMKK'nın 174. maddesinde düzenlenen iddianamenin iadesi müessesesi derhal beraat kararı verilecek halleri oldukça sınırlamıştır. Zira derhal beraat kararı verilmesini gerektirecek bir iddianameyi mahkeme iade edecektir. Bu durumda sadece kovuşturma aşamasında meydana gelen eylemin suç olmaktan çıkması gibi hallerde derhal beraat kararı verilebilecektir. Bu da yukarıda değinildiği gibi sadece sanığın yokluğunda hüküm kurulmasına ilişkin bir uygulama olacaktır.

Somutlaştıracak olursak;

Örneğin, resmi belgede sahtecilik suçunun konusu olan belgenin fotokopi olması ve aslının ele geçemediğinin dosyadan açıkça belli olmasına rağmen mahkumiyet kararı verilmesi durumunda, dolandırıcılık suçunun önceden doğan borca ilişkin olduğunun dosya kapsamı ile belirlendiği durumlarda, 213 sayılı yasaya aykırı olarak defter ve belgeleri gizleme suçunda tebliğin mali tatile gelmesi durumunda, yine örneğin ruhsatsız silah taşıma suçunda dosyada mevcut uzmanlık raporuna göre suçun maddi konusu olan silahın 6136 sayılı Yasa kapsamında olmadığının belirlenmesine rağmen mahkemenin hatalı değerlendirme ile mahkumiyet kararı vermesi durumunda duruşma açan Bölge Adliye Mahkemesi neyi araştıracaktır? Çünkü olayın daha ziyade aydınlanmasını gerektirecek bir durum söz konusu değildir.

Yargıtay bozma kararlarında;

*...sanığa yüklenen suçun unsurları itibari ile oluşmadığı gözetilmeden sanığın beraati yerine mahkûmiyetine karar verilmesi,

*Dosya kapsamı ve oluşa göre, sanığın .... şeklindeki eyleminin .... suçunu oluşturmayacağı gözetilmeden, sanığın beraati yerine mahkûmiyetine karar verilmesi,

* Sanığın ..... cezalandırılmasına yeterli, her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığından sanığın beraati yerine mahkumiyetine karar verilmesi,....Kanuna aykırı olup.....hükmün bozulmasına" şeklinde hiçbir araştırmaya gerek duyulmadan beraat kararı vermesi yönünde kararlar vermiştir.

Bu kararlardan da anlaşılacağı üzere hükmü bozulan mahkeme çağırmasına rağmen duruşmaya gelmeyen sanığı dinlemeden ve hiçbir araştırmaya gerek duymadan beraat kararı verebilecektir.

İşte yargılamanın devamı niteliğinde olan istinaf inceleme aşamasında da Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri bu değerlendirmeler doğrultusunda CMK'nın 280/1-a ve 303/1-a maddelerinin verdiği yetkiye dayanarak hiç bir araştırma yapmadan dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucunda beraat kararı verebilecektir. Ayrıca beraat kararı sanık lehine olup başkaca bir araştırmaya ihtiyaç duymadan dosyadaki delillere, belgelere göre dosya üzerinden beraat kararı verilmesi makul sürede yargılama ve Anayasamızın 141. maddesinin 4. fıkrasına uygun olarak “Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir” ilkesine uygun olacaktır.

Uygulamada görüldüğü üzere sadece duruşma açılmadığı belirtilerek bozulan dosyalarda Bölge Adliye Mahkemelerinin başka hiçbir araştırma yapmadan, aç-kapa yaparak aynı yönde karar verdiği görülmektedir. Bu durum dahi şunu göstermektedir ki; Sadece duruşma açılmadan beraat kararı verilemez şeklindeki bozma kararları, Yargıtay’ın yol gösterici ve içtihat geliştirici rolüne aykırılık teşkil etmekte, yargılama sürecinin uzamasına neden olmaktadır.

Yargıtay'ın CMK'nın 303/1-a maddesi uyarınca duruşma açmadan dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucunda beraat kararı verme yetkisi vardır. Bu yetki asıl olarak Yargıtay'a verilmiştir. Kaldı ki; her ne kadar yerindelik denetimi yapma yetkisi olmasa da CMK'nın 280/1-a ve 303/1-a maddeleri uyarınca dosya üzerinden yapılan inceleme sonucu verilen beraat kararlarına karşı CMK'nın 286. maddesi uyarınca Yargıtay temyiz yolu açıktır.

Bu nedenlerle Bölge Adliye Mahkemesinin duruşma açmadan mevcut delilleri inceleyip takdir ederek beraat kararı verebileceği düşüncesiyle, sayın çoğunluğun dosyanın esasına girilmeden sair yönleri incelenmeden CMK'nin 280/1-g maddesi uyarınca duruşma açılması gerekliliğinden hükmün bozulmasına dair görüşüne katılmıyorum.